

Leven zonder zang, kan dat wel?

Peter van Overbruggen

Weten we het nog? Dat we in coronatijd niet meer samen mochten zingen of samen muziek maken? Kerkgenootschappen konden zich, met artikel 6 van de grondwet in de hand meer vrijheden veroorloven dan andere organisaties en culturele instellingen. De meeste muziekgezelschappen stopten, zangers en koren hielden wijselijk hun mond. Hoe erg was het dat koren het zwijgen werd opgelegd?

Zingende engelen – Jan van Eyck (Gent)

We misten dat gevoel van samen klank maken enorm. Veel koren en kerken probeerden in gestreamde uitzendingen creatieve alternatieven te bedenken: één zanger, soms buiten het beeld van de camera, of virtuele, opgenomen koorzang. Later kwamen er soms enkele zangers bij, op ruime afstand van elkaar. Maar nog steeds ontbrak de ziel, want zingen is meer dan stembanden laten trillen en tonen voortbrengen. Zingen is verbinding maken en met elkaar op dezelfde golflengte komen, een diepere, spirituele dimensie geven aan woorden. Teksten op muziek, gezongen uit vele kelen, krijgen immers letterlijk een andere klankkleur. Het samen zingen, muziek maken, ook in de kerk, is verbindend en troostrijk.

Gevaarlijke aerosolen

We konden ons niet voorstellen dat de 'ademtocht' van zangers gevaarlijk kon zijn. Toch waren de besmettelijke 'aerosolen' een bedreigende boosdoener. De eerste alarmerende berichten kwamen in het voorjaar van 2020, toen zangers van Het Amsterdams Gemengd Koor bij de repetities voor een Johannes Passion besmet bleken te zijn: honderd zieken en vier dodelijke slachtoffers. Vanaf dat moment werd het in de korenwereld nog stiller dan voorheen.

Muziek is universeel

We mogen het gelukkig weer: samen muziek maken en zingen. De festivals worden druk bezocht, de koren laten weer voluit van zich horen, ook in onze kerken. Al wordt er in protestantse kerken van oudsher uitbundiger meegezongen dan in

katholieke. Hoe dan ook, we verlangen vurig naar de muzikale klank uit mensenkelen, het ritselen van de zangbladen en we willen weer meegevoerd worden op de vleugels van gezang. Muziek heeft universele zeggingskracht, die verder gaat dan woorden alleen, zelfs over de dood heen. Ik ken een lied waarin op dichterlijke wijze gezongen wordt wat zingen kan betekenen. Enkele regels daaruit:

Er is een woord dat diep in mij gaat leven
er is een stem, die zegt het in mijn oor,
Er is een boek, waarin het staat geschreven,
maar boven alles klinkt een hoge toon.

Lied in mij dat zingt van leven, lied in mij dat vreugde brengt,
lied gedeeld door mij met velen, waarin ik mijzelf herken.

Dank voor het lied dat verder gaat dan woorden,
dank voor de stem die mij gegeven is,
dank voor de klank van noten en akkoorden,
dank voor de zang die mensenleven is.